

*Учителите трябва да
имат по-широки
познания в сферата
на ромската култура*

торите посочват, че „...трябва да бъде осъществен добре планиран, ясен и контролиран процес на десегрегация. Иначе е трудно да си представим как настоящето положение на ромите в българската образователна система би преминало през някакви значителни промени.

Процесът на десегрегация трябва да включва подготвителни дейности с ромските и неромските ученици и родители, учителите и училищната администрация. Ромските ученици трябва да бъдат приемани в училищата от училищната администрация и родителите от неромски произход. Учителите трябва да имат по-широки познания в сферата на ромската култура, да бъдат по-добре подготвени за работа с ромски ученици и разрешаване на проблеми, свързани с междуетническите взаимоотношения в учебна обстановка. От своя страна, ромските семейства и ученици трябва да бъдат подготвени за взаимодействие с мнозинството и различните институции.

Ако ромските училища се закрият веднага, а ромите и етнически българските училища не са готови за този акт, това би довело до още по-голямо изключване на ромите от образователните институции“ (McDonald K., J. Kovacs and C. Fenyves, 2001:152).

Изследването на Д. Танака и К. Макдоналд впечатлява с многоаспектността си и своята задълбоченост. То издига училищната сегрегация като основен проблем за разрешаване пред българската образователна система. Все пак трябва да отбележим, че и в него преобладават препоръките към българската държава и образователните институции, без те да са подплатени със сериозни анализи и доказателства за проблемите в образованието на ромските деца. Като американски гражданин, добре познавайки недотам успешния опит на САЩ за десегрегация на училищата за черни деца през втората половина на XX век, те съветват българските образователни институции към предпазливост и добре планиран и контролиран процес на десегрегация във времето.

В периода 1.12.2000 – 30.06.2001 г. е проведено качествено изследване на тема „Социална интеграция на младите роми“ (Грекова 2001). То е част от пилотен проект със същото наименование и е направено от М. Грекова в общините Пазарджик и Смолян. В Смолян ромските деца са привлечени и учат в смесени училища, а в Пазарджик в изследването са включени ромчета от две училища. Ведното от тях ромските деца са поставени да се учат в напълно сегрегирани паралелки, а в другото са до 30% сред българските си връстници.

Предмет на изследването е социалната интеграция и възможностите за нейното осъществяване в образователните институции и в квалификационни курсове.

Целта на изследването е да направи оценка на ефективността на реализиращите се програми в различните обекти на двете общини от гледна точка на участниците и да открие и анализира основните проблеми, свързани с реализацията на програмите.

Обект на изследването са включените в проекта групи – учители (в т.ч. с директори и зам.-директори на училища, педагогически съветници), деца, български и ромски родители, представители на институции, които имат отношение към него.

Методиката на изследването включва многобройни интервюта с